

Udenrigspolitisk Redegørelse 2021.

(Naalakkersuisoq for Udenrigsanliggender og Energiområdet)

Indledningsvis vil jeg takke for Naalakkersuisut for den udenrigspolitiske redegørelse for 2021. Redegørelsen understreger endnu engang, at Grønlands og omverdenens gensidige vigtige relation har afgørende indflydelse på vores samfundsforhold. Og for Grønlands fremtid.

At vi i dag kan stå her og debattere det udenrigspolitiske tema, er takket været de mennesker, der op til Hjemmestyrets og Selvstyrets indførelse har arbejdet for at etablere en relation til omverdenen indenfor lovgivningens rammer. De har helt sikkert også udfordret grænserne, indenfor det politiske system her i landet, men også i forhold til Rigsfællesskabets rammer. Alt andet ville være mærkeligt. Det er den foranderlige verden, der har udfordret sammenholdet og samarbejdet, og samme udfordring vil givetvis også opstå i fremtiden.

Viden er magt

Eksempel derpå er etableringen af det kontaktudvalg, som blev underskrevet i Statsministeriet den 4. Oktober 2021. I alt 10 ministre fra Grønland, Færøerne og Danmark sidder i dag i kontaktudvalget, der skal behandle sager om udenrigs- forsvars- og sikkerhedspolitik. Dette sikrer at vi fremover får alle de oplysninger, der vedrører Grønland. Hvor vi får bedre indsigt i, hvad der foregår i og omkring Grønland. På tværs af det tre lande får vi den samme forsvars- sikkerheds- og udenrigspolitiske viden.

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

Viden er magt, og en større viden om de nævnte områder i relationen mellem Grønland og Danmark vil være med til at skabe en større balance i magtforholdet. I forhold til de områder som Grønland allerede har overtaget og den dertil hørende udenrigspolitiske relation, og indenfor de områder, som fortsat vil hidhøre under det danske stat, til vi selv en dag overtager ansvaret for områderne.

Fra datidens kvinder og mænd i denne sal og andre fora traf vidtrækkende beslutninger, står vi i dag i en position, der, i forhold til dengang, viser et mere balanceret og ligeværdigt samarbejde end nogensinde før. Men der er et stykke vej endnu til et ligeværdighed og gensidig respekt i partnerskabet mellem Grønland og Danmark, når vi ser på det udenrigs- sikkerheds- og forsvarpolitiske område.

Etableringen af Kontaktudvalget er derfor en af de store beslutninger, som vil have afgørende betydning i det fremtidige arbejde i Inatsisartut, i Udenrigs- og Sikkerhedspolitisk Udvalg og i Naalakkersuisut.

Vi er opmærksomme på, at Naalakkersuisut er i fuld gang med Grønlands egen arktiske strategi, det er vigtigt at strategien kommer på plads. Det er vigtigt, at vi får en velfungerende samarbejde og koordinering på tværs af Rigsfælleskabet omkring de strategier, hvert land måtte vedtage om det at være en del af Arktis.

Langtidsholdbare løsninger

Grønlands og EU's veje skiltes i 1985. Men den tætte relation mellem Grønland og EU fortsatte, hvor EU er den største eksterne bidragsyder til landskassen. Det er værd at bemærke, at EU's arktiske strategi nævner vigtigheden af beskyttelsen af kultur- og eksistensgrundlaget for de oprindelige folk. Det er vigtigt, fordi det ikke blot er et spørgsmål om at kanalisere penge

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

til Grønland blot for EU's og dets medlemslandes egen skyld, men også at midlerne er med til at bidrage til sikkerhed, stabilitet, bæredygtighed og velstand i regionen Arktis som Grønland i sagens natur er en del af.

Det er vigtigt, at Grønland styrker sine relationer til lande, der styres demokratisk og er regelbaseret. I Inuit Ataqatigiit er vi ikke i tvivl om, at vi vil etablere relationer til de lande, der ønsker en bæredygtig relation med Grønland. Ikke blot om 5 år, men også om 20 år eller mere. Et eksempel derpå er den Europæiske Union, som har vist sig at være en bæredygtig samarbejdspartner på sigt.

Igen må jeg lige skrue tiden tilbage. Til den tid hvor politikere og embedsmænd her i salen og i Naalakkersuisuts kontorer fik en aftale med EF/EU i stand, og som den dag i dag giver os en mulighed for blandt andet at investere mere i uddannelse. De politikere og embedsmænd, der står bag denne aftale, har evnet at se frem i tiden, og har skruet en aftale sammen, som den dag i dag kommer Grønland til gode. Disse personer skal vi ære, også selvom mange af dem ikke længere lever blandt os.

Det store arbejde, der ligger bag os, forpligter. For os der sidder her i salen som medlemmer i Inatsisartut, i Naalakkersuisut og vores udsendte i udenrigstjenesten, med at sikre gode relationer, og etablere samt udvikle nye og større kontaktflade til fordel for Grønland.

Udenrigspolitik er også indenrigspolitik

Udenrigspolitik er ikke blot mænd i habitjakker, og kvinder i habitlignende tøj på, i de bonede gulve, som holder møder dagen lang, eller som går med et lidt stift smil på læben.

Udenrigspolitik er også for mennesker, der arbejder på fiskefabrikken. Det er forntrawlerne, der fisker rejer udenskærs, eller mindre både, der fisker

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

indenskærshellefisk. Det handler om at finde kunder ude i den store verden som foretrækker produkter, til den pris, vi ønsker.

Så landskassen får indtægter så vi får råd til at betale lønnen blandt andet for det plejepersonale, der passer på de ældre og sårbare mennesker som eks. på Alderdomshjemmet over på den anden side af vejen. Ligesom plejepersonalet i alle byer og bygder skal have løn for at yde de samme arbejder. Så vi kan uddanne vores børn og unge, og få råd til at sikre et sundhedsvæsen, der fungerer, og til at dække de behov vi måtte efterspørge.

Udenrigspolitik er derfor ikke blot mænd og kvinder i jakkesæt, der med alvorlige miner taler om eksempelvis klimaforandringer, og Grønlands position mellem minimum to stormagter. Det er også udenrigspolitik, når vi taler om værdiskabelse via uddannelse. Det er udenrigspolitik, når vi taler om ældre medborgere der efter mange år på arbejdsmarkedet bliver pensioneret, og får tildelt pension. Det er udenrigspolitik, når vi bliver vaccineret, både mod covid-19 og mod andre sygdomme, så vi kan forblive raske og være aktive i samfundet, og får hjulene til at køre i samfundet

Udenrigspolitikken skaber muligheder herhjemme, når forbrugere i den store verden får dækket deres efterspørgsel på de produkter vi eksporterer, og dermed skabe indtægter, så vi har råd til at betale de udgifter et velfærdssamfund kræver. Eller til at udvikle nye erhvervs muligheder med produkter, som skaber arbejdspladser, og giver indtægter for virksomheder og for landskassen.

Hvad vi gør her i landet, og hvad der gør os stærke her i Grønland, det er det der gør os stærke udenfor Grønland. Og hvad vi gør alle andre steder, det gør os stærke her i landet.

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

Udenrigspolitik handler med andre ord om at fremme vores indenrigspolitiske interesser, helt konkret styrke Grønlands økonomi og erstatte dele af bloktilskuddet med øget udenrigshandel. Indenrigspolitisk stabilitet og vedholdenhed er afgørende for at tiltrække fremmede investeringer.

Ansvarlighed

Vi skal tiltrække fremmede investeringer, primært fra Danmark, EU og USA, som er vores tætteste allierede, eller med lande, der respekterer lovgivningen her i landet. Denne villighed til at indgå i samarbejder med vores allierede og andre venner er på ingen måde ensbetydende med, at andre nationer udelukkes fra at samarbejde med Grønland. Grønland er åben for samarbejde med alle nationer.

Investeringer skal ske i bæredygtig erhvervsudvikling, baseret på visioner om at Grønland skal være en selv bærende energiø, som i øget grad forsyner sig selv med vand-, vind- og solenergi, og som skaber billedet af Grønland, som et grønt udviklingsland. Vi skal udbygge vores digitale infrastruktur, så vores borgere får billigere og bedre adgang til internet. Dette er vigtige forudsætninger for al bæredygtig erhvervsudvikling.

Udenrigspolitikken i er ligeså høj grad en forudsætning for at indgå aftaler med andre lande, og være en troværdig og ligeværdig partner i arbejdet med beskyttelse af det jord som vi alle betræder. Til at tale om de værdier, vi selv lægger vægt på her i landet, og om de værdier som vores samarbejdspartnere arbejder ud fra.

Vi er verdensborgere, og vi ønsker at tage globalt medansvar. Vi skal styrke vores internationale rolle og samarbejde med ligesindede lande, som respekterer demokratiet, en regelbaseret verdensorden og internationale forpligtigelser. Det er derfor vi skal være med i Paris-aftalen. Vi skal vise, at vi

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

kan vise ansvarlighed. For klimaforandringerne skaber en ny virkelighed, som vi skal tilpasse os til.

Løsninger for kommende generationer

Fortsætter klimaforandringerne i samme hast som nu, vil isen i Arktis være forsvundet i 2050. De børn der ser verdens lys i år eller herefter, vil være yngre end 28 år, når isen forsvinder. Det vil betyde, at denne generation ikke vil have adgang til de fødevarer som hvaler og andre havdyr senest til den tid, idet vandringsruterne vil været ændret fuldstændigt. Eller også vil dyrene være forsvundet.

Det Arktis vi kender i dag må redefineres, når isen er forsvundet. I værste fald vil arktis som definition være saga blot. Det kræver af os, at vi i dag må tænke fremad, og ikke bagud. Det kræver af os, at vi skal tænke på og udvikle de muligheder som unge- og børne af i dag, skal leve af til den tid.

Temperaturen stiger med stor hast i Arktis og skaber udfordringer for vores levevis. Men det skaber også nye handelsmuligheder og øget adgang til naturressourcer, som vi skal gøre nytte af på en bæredygtig måde. Grønlands betydning i verdenssamfundet vil fortsat stige og det forpligter os til at handle med høj grad af ansvarlighed når Arktis udvikles.

Bæredygtighed betyder ansvarlighed. Ansvarlighed betyder, at vi kan blive tvunget til at træffe ubehagelige og upopulære beslutninger. Men også at vi skal blive bedre til at forklare hvorfor vi gør som vi må gøre.

Grønland, en central aktør

Vi må skabe klare politiske rammer for et bæredygtigt iværksættereri og innovation, som skal føre til udvikling af nye, private jobs. De bærende erhvervssøjler skal udvikles yderligere via internationalt samarbejde og

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

fremmede investeringer; nemlig først og fremmest fiskeriet, dernæst råstof- og turismeindustrierne. Mon ikke det vigtigste erhvervssøjle i bund og grund af uddannelse og fremme af innovativ erhvervsudvikling. At vi skal turde at tage chancer og risiko.

Vi skal samarbejde med International Inuit Business Council (IIBC) og Arctic Economic Council (AEC) om at styrke Arktis, som en attraktiv region, at investere i. En stabil og troværdig ledelse af landet øger tilliden til at investere i vores land.

Grønland er en central aktør i Arktis, og det skal afspejles i vores position i Arktisk Råd, som vi ønsker at styrke. Grønland skal desuden repræsenteres selvstændigt i Nordisk Råd og i Arktiske Parlamentarikere.

Som en del af en større udenrigspolitisk rolle skal vi styrke forskningsdiplomati, hvor kompetenceopbygning skal ske strategisk, så der skabes yderligere viden om udenrigs- og sikkerhedspolitik set med vores egne forskeres øje i samarbejde med udenlandske forskere.

Kultur er med til at fortælle vores lands værdier. Fortid, nutid og fremtid, og formidling af vores kultur er en del af vores udenrigspolitik. Kultur skaber debat og bro til andre landes kulturer og skal ses som en handelsvare, som vi skal udvikle som et reelt erhverv, så det kan være med til at promovere og brande Grønland internationalt.

Forsvars- og sikkerhedspolitik

Forsvars- og sikkerhedspolitik har i sagens natur det formål at forsvare befolkningen i landet, det territoriale integritet og landets interesser og værdier.

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

At vi føler os beskyttet, at vi kan sove roligt om natten, at ingen fremmede bevæger sig inden for det territoriale grænse uvelkomment, og at ingen med vilje gør skade på infrastrukturen samt forsyningssikkerheden.

Inuit Ataqatigiit skal understrege med en tyk streg under understrege, at partiet fra sin etablering altid har arbejdet for opretholdelse af lavspænding, og dermed siger nej til oprustning.

Men vi er også et parti, der er realistisk.

Det er svært at forestille sig, at den nuværende struktur med beskyttelse af landets og dermed også Rigsfællesskabets interesser forsvinder – uden at der er et alternativ.

Det er svært at øjne et alternativ, derude i horisonten. For vi har ikke selv et forsvar, og vi har ikke et beredskab, der kan stå for suverænitetsbevarelsen.

Arktis, og dermed også Grønland, får til stadighed større opmærksomhed og interesse fra stormagterne.

Fronterne skærpes og presset på os for at vælge side intensiveres. Med interessen kommer også en øget mulighed for konflikter. Centralt for vores politik er derfor at fastholde lavspænding via konstruktivt samarbejde.

Fred er en forudsætning for udvikling, og fastholdelse af fred og lavspænding er et grundlæggende princip for os. Vi ønsker ikke øget militær tilstedeværelse. Nye militære initiativer tages med udgangspunkt i bidrag til fastholdelse af lavspændingen.

Det vil være kernen i Inuit Ataqatigiits politik, at essensen i den arktiske kapacitetspakke skal have til hensigt at overvåge det store land. Det skal ikke være oprustning. Det skal Naalakkersuisut sikre.

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

Øget overvågning, større grønlandsk deltagelse i fredsbevarende initiativer og suverænitetshåndhævelse skal udvikles inden for Rigsfællesskabet, og i samarbejde med øvrige lande i NATO. Ud over en til stadighed tættere inddragelse af Grønland i udenrigs- og sikkerhedspolitiske sager, så skal der være en fortsættelse af det tætte, konstruktive samarbejde med USA, EU og Norden, når det kommer til en defensiv sikkerhedspolitik, hvor det altoverskyggende mål er fastholdelse af lavspænding.

Grønlands bidrag til forsvar af vores eget land

Arktisk Kommando skal have specifik fokus på de civile opgaver de løser for samfundet, og her skal flere grønlændere være del af opgaveløsningen over tid. Det handler om kompetenceopbygning og civile jobs i Arktisk Kommando.

Udover suverænitetshåndhævelse anser vi det for naturligt at Search And Rescue (SAR) fortsat løses af virksomheder og frivillige organisationer her i landet, såsom f.eks. de kommunale beredskaber, brandvæsener, kommuner, snescooterforeninger og ikke mindst Air Greenland, som har ansvaret for SAR aftalen for 2021-2030, som er indgået med Forsvarsministeriet.

Principaftalen mellem regeringen og Naalakkersuisut fra 2019 om forsvarets fortsatte brug af lufthavnen skal realiseres, og være med til at sikre bevarelsen af Kangerlussuaq.

Grønlændere og virksomheder her i landet skal deltage mere aktivt i Forsvarets opgaveløsning.

Det skal fortsat være en frivillig mulighed at gennemføre forsvarets værnepligtsuddannelse, da det styrker disciplin, sammenhold og uddannelsesmulighederne for vores unge. Unges kendskab til naturen, sproget og områderne er en kæmpe fordel for Forsvaret, som også bør afspejles i lønnen ved fastansættelse. Kompetencer er vigtig at have til f.eks.

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

videreudvikling af det frivillige beredskab "Grønlandsvogterne", og et civilt bidrag ved SAR operationer, f.eks. reddere.

Vi skal styrke anerkendelsen og støtten til Grønlandske Veteraner. Viden og kompetence i kommunerne om veteraner skal højnes, og vi støtter alle frivillige initiativer på veteranområdet.

Afslutning

Vi takker for ordet og ser frem til debatten, og vi vil opfordre til, at vi tager udgangspunkt i de mange ting vi ved vi er enige om på det udenrigspolitiske område. Det er vigtigt, at det ikke er omverdenens interesse for os, som styrer hvor vores land skal bevæge sig hen. Det skal være os i fællesskab, som folkevalgte, som sætter os på førersædet i vores lands udvikling.

Derfor vil jeg gerne afslutte med et håb om, at vi i dette år får færdiggjort vores egen udenrigspolitiske strategi herhjemme og derefter får færdiggjort Kongerigets Arktiske Strategi i samarbejde med Danmark, men ud fra vores egne prioriteter.

Tak.